

,ተዘነጋ ገንጠታዎልዘጋፀ ላ ገዘፋ ለተ ዳኛጋ ለተ ዳኛጋ
 :ተዘነጋ ለተለገጠ-ለገለገጠ ገፋገጠ ለፋጠገፋጠ ላ ጋጋጋጋ
 ,ጠቅላይ ላ ገገገገገገ ለጠጠጠጠጠ ገገገገገገ ላ ጠጠጠጠ
 ለገገገገገገ ለተገገገገገ ገገገገገገ ለጠጠጠጠጠ ገገገገገገ ላ ጠጠጠጠ
 ,ጠጠጠጠጠጠ ጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ገገገገገገ ላ ጠጠጠጠ
 :ጠጠጠጠጠጠ ጠጠጠጠ ላ ለገገገገገገ ላ ለጠጠጠጠ ጠጠጠጠ
 ,ፋፋፋፋፋፋ ገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ገገገገገገ ላ ጠጠጠጠ
 .ፋፋፋፋፋፋ ገገገገገገ ላ ጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ገገገገገገ ላ ጠጠጠጠ

!ገገገገገገ ለጠጠጠጠ ገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 .ገገገገገገ ለጠጠጠጠ ገገገገገገ ለጠጠጠጠ ገገገገገገ ለጠጠጠጠ ገገገገገገ
 ?ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ገገገገገገ ለጠጠጠጠ
 ?ገገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ገገገገገገ ለጠጠጠጠ ገገገገገገ
 ,ገገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ
 ?ገገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ
 ,ገገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 “!ገገገገገገ ለጠጠጠጠ ገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ

,ገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 :ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ
 ,ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 .ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 ,ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 :ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 ,ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 .ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ

,ገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 :ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 ,ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 :ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 ,ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 :ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 ,ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 .ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ

“ገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 :ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 ,ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 .ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 – ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 “ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 ,ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ
 ?ገገገገገገገ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ ለጠጠጠጠ

Nem is, nem is azt a forgószelet nézi,
 Mely a hamvas útat véges-végig méri:
 Túl a tornyon, melyet porbul rakott a szél,
 Büszke fegyver csillog, büszke hadsereg kél.
 És amint sereg kél szürke por ködéből,
 Úgy kel a sohajtás a fiú szivéből;
 Aztán csak néz, csak néz előre hajolva,
 Mintha szive-lelke a szemében volna.

„Szép magyar leventék, aranyos vitézek!
 Jaj be keservesen, jaj be búsan nézlek.
 Merre, meddig mentek? Harcra? Háborúba?
 Hírvirágot szedni gyöngyös koszorúba?
 Mentek-é tatárra? mentek-é törökre,
 Nekik jóéjszakát mondani örökre?
 Hej! ha én is, én is köztetek mehetnék,
 Szép magyar vitézek, aranyos leventék!”

Ilyenforma Toldi Miklós gondolatja,
 Mely sovárgó lelkét mélyen szántogatja;
 S amint fő magában, amint gondolkodik,
 Szíve búbanatban összefacsarodik.
 Mert vitéz volt apja: György is, álnok bátyja,
 A királyfi mellett nőtt fel, mint barátja;
 S míg ő béresekkal gyűjt, kaszál egy sorban,
 Gögösen henyél az a királyudvarban.

Itt van immár a had, Laczfi nádor hada,
 Itt kevély hadával Laczfi Endre maga;
 Délcegen megúli sárga paripáját,
 Sok nehéz aranyhím terheli ruháját;
 És utána nyalka, kolcsagos legények,
 Tombolván alattok cifra nyergü mének:
 Nézi Miklós, nézi, s dehogy veszi észbe,
 Hogy a szeme is fáj az erős nézésbe.

„Hé, paraszt! melyik út megyen itt Budára?”
 – Kérdi Laczfi hetykén, csak amúgy félvállra;
 De Toldinak a szó szívébe nyilallik,
 És olyat döbben rá, hogy kívül is hallik.
 „Hm, paraszt én!” – emígy füstölög magában –
 „Hát ki volna úr más széles e határban?”
 Toldi György talán, a rókaelkü bátya,
 Ki Lajos királynál fenn a tányért váltja?

,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ

Toldi György nagy úr volt. Sok becses marhája,
 Kincse volt temérdek, s arra büszke mája,
 Sok nemes vitéze, fegyveres szolgálja,
 Sok nyerítő méne, nagy sereg kutyája.
 Látogatni jött most negyvened magával,
 Renyhe sáska népnek pusztító fajával,
 És a kész haszonnak egy felét fölnenni,
 Más felét magának tarsolyába tenni.

,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 !ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 .ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 .ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 :ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 “!ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ :ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 .ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ

György az édesanyját hidegen köszönté,
 Bár ez a lelkét is majd elébe önté!
 „Hát a másik hol van?” – fanyalogva kérdi.
 Senki sem hinné, hogy kedves öccsét érti.
 „Szénát hord szegényke künn a béresekkel;
 Hívatom” — de György úr ezt rikoltja: „Nem kell!”
 Nem kell! és e két szó úgy esik anyjának,
 Mintha a szívébe nagy kést mártanának.

,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 - !ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 :ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 .ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ

Nem kell? — Ím azonban kelletlen, hivatlan
 A fiú betoppan; szive égő katlan,
 Belsejét még most is fúrja és faragja
 Szégyenítő bújja, búsító haragja.
 Mégis, mindamellet — mily Isten csodája! —
 Egy zokszót sem ejt ki Toldi Györgyre szája:
 Lelke gyűlölségén erőt vesz valami,
 Valami — nem tudom én azt kimondani.

,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 :ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 .ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 :ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ

Amint látja Györgyöt hirtelen, váratlan,
 Karja ölelésre nyílik akaratlan;
 De az eltaszítja testvérét magától,
 Gögösen fordul el jó atyjafiától.
 A szegény anyának könny tolu szemébe,
 Kőszívű fiának sírva lép elébe,
 Reszkető ajakkal, keze fejét gyúrván,
 Ott reménykedik, de György korholja durván:

,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 :ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 .ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 :ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 ,ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
 .ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ

„Úgy anyám! kecsgetesd ölbeli ebédet,
 Ójad fúvó szélkül drága gyermekedet;
 Mártsad tejbe-vajba, mit se kímélj tőle,
 Majd derék fajankó válik úgy belőle.
 Most van a dandárja réten a munkának,
 De foga nem fülük ahhoz e gazdának;
 Mint kopó, megérzi a zsíros ebédet,
 S tövel-heggyel össze hagyja a cselédet.

ገዥዎችን ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎችን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ለገዥዎች ለሰጠው ልዩ ገባር
 ለገዥዎች ለሰጠው ልዩ ገባር
 ለገዥዎች ለሰጠው ልዩ ገባር
 ለገዥዎች ለሰጠው ልዩ ገባር
 ለገዥዎች ለሰጠው ልዩ ገባር

Most a szörnyü gyermek karját elereszté,
 Fejét és szemeit búsan lefüggeszté,
 S mintha most ocsúdnék forró-hideg lázból,
 Tántorogva ment ki az apai házból.
 Méne elbusulva, némán haragjában,
 És leült az udvar távolabb zugában,
 Ott fejét a térdén tenyerébe hajtá,
 S zokogott magában, de senki sem hallá.

ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር

„Öccsére, Miklósra nagy haragja vala,
 Szerető szolgáját mert megölte vala”
 Ilosvai

1ኛው ትተ-ገጽ

Harmadik ének

I

1

ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር

Bezzeg nem busultak ám az ősi házban,
 Szintén eltörődtek az evés-ivásban.
 Fölkelvén pedig jó Toldi György asztala:
 Vitéz ő szolgái rudat hánynak vala.
 Ifju vér, öreg bor fickándott erőkbén,
 A fa dárda vígan perdült jobb kezökben;
 Mindenik kötődött, hangosan nevetve,
 S mint szilaj csikóé, magas volt a kedve.

II

2

ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር

Toldi György meg, amint torkig itta-ette,
 Egy öreg karszékbe úr-magát vetette,
 És az eresz alól gyönyörködve nézi,
 Hogyan játszadoznak csintalan vitézi;
 Majd, midőn meglátta a telek lábában
 Ülni öccsét Mikóst nagy-busan magában,
 Föltámad lelkének szennyes indulatja,
 S nagyfejű legényit ily szókkal biztatja:

III

3

ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር

„Hé fiúk! amott ül egy tűzok magában,
 Orrát szárnya alá dugta nagy buvában;
 Gunnyaszt, vagy dög is már? lássuk, fölrepül-e?
 Meg kell a palánkot döngetni körülé!”

IIII

4

ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር
 ገዥዎች ገንዘብን ለሰጠው ልዩ ገባር

Mint kutyák közé ha nyulfiat lökének,
 Kaptak a beszéden a szilaj legények,
 Döng a deszkabástya Miklósna megette,
 Miklós a kudarcon búskodik felette.
 Mert föléni könnyű, könnyű nemcsak ésszel,
 Hanem ököllel is, és megfogni kézzel,
 Hogy csak őt bosszantja mind e vastag tréfa,
 Mely ugyan fejétől sem járt messze néha.

4119AHC⊕ 4D5H3A 79A98 A++39 ++A⊓
 :4119AHC⊓ 34H4A 7+A999H 133A00
 140+4M 4 39HHJ A 39797 H3M 4 1+M33
 140+4A9+4N 33DH33 4333 7+3H33 49
 40H3⊕ 40+M7 333 A33 39X9797 4 3MA3D
 4H3M3××3 A+ 7H9 49M9A3⊕ 3A3779H
 :4A9D A3H3M A3HC3 39XMN 7733M 7D+3
 4A9D 79+4M XA334+ H98 77379A 33A 4033A

3HA3M 4+H3N 433M 7A3+373N 4 A3A0+3
 3HA3A71A3A 4313 4AA37A3H 33A 79X9A
 49M9MH97 1+H3A3A3+ 40+X 4 33+43 7D+3 A
 4A7A9AMH A3H3 33 7A90H9⊕ 4 43MA3⊕
 79AA9+4M 4 1+A3 4XAA9M9 H9 3××33
 79+9D 4 4A3+H373A 775⊕33 X9H4+ 49
 4A7A7A3 339⊕⊕M3 4AA333A 7D+34 A3
 4A7A7A33003D A3A343 3H+A3⊕ 4 74 7349

4M7M3 3A3X 43A3M A3+H3 437D+3 39A 3+
 4H7M 1+H4M 4H3A97 A 1+3H3A333 73+3
 4A7A9H93 A3MH3A3N 79A98 4111+H3A3
 49004A3⊕ 7A4H333N 4H979H 7M 33+33 A
 477H98 4X9AA9M 4 140A3A0+3 733H3N
 41197 4H4H9 7N A33373⊕ 4 79797
 73+H37 4111H3 4M 49M9X9A 3AA3793 A
 !73A3N⊕ 33A7333N 4 337A+ A3 4A7177M3

:47+9D 4 37 7A33 3+ 3373333 14H A33 H3
 :47+4397A33 A3M793 A A90H9⊕313 4 71+H3
 !13A3M H4X 3333+ 797 3A3A0+3 7A33 4A3D+H 7+3 -
 - 1333A3A33 A+3A3 43A3M +30A3A H3H3
 4A9A33+79AA7 4 4033 H9 !79X 4333A
 :4A9AHC379X 4 33 33333M 33 43 433
 1373A7A3⊕ 3A933A 79A98 471A3A4N
 1373 14033A90H9⊕ 3A3A3X 1+49M 333

4H03H4X A 7D33 3HA3 D37A33 4 7D+34 7H33
 :4H03H98 73N 4+3A3 790H37 4111H3A33
 4A3909D M4⊕ 4 33H3N 7AM+H3⊕4N 14H
 4A39D+-A9AH33 4 3H3 33+3+3 43⊕4N
 3MA33 43!!3N A3H3M 43AA4+4N A+ 3333
 :3MA3D A3+A33 H3 A3A 4033H3H 49 43 7D+3
 4H93 4 7AMH33333X 3A3A3X 7D334N 333
 4AA9 H9 7+4H98 4M 4773797A3 3334

Toldi pedig magát serényül forgatja,
 Öklének csapásit sűrűn osztogatja:
 Ömlik a vér száján és orrán a vadnak,
 Nagy meredt szemei szörnyen kidagadnak.
 Nyelve a szájában meg nem tudna féni,
 Csattogó fogával azt is összevértzi,
 Mint veszett kutyáé csorog véres nyála;
 Senki sem látott már dühösb vadat nála.

Miklós a kötődést unni kezdi végre,
 Lábát sem restelli híni segítségre,
 S mint midőn a bika dolgozik szarvával,
 Fölveti a farkast egy erős rugással.
 Messze az avasba esik a vadállat,
 Nagy darab helyütt letördeli a nádat,
 És amint lehulla puffanó eséssel,
 Nagyot üt a földre hangos nyekkenéssel.

De lám, mintha ördög volna belé bújva,
 Egyet hengeredik s talpra ugrik újra,
 Elordítja magát keserves haraggal,
 S mégyen új csatára köszörült fogakkal.
 Körmeit Miklósnak a vállába mártja,
 Száját a fejénél két araszra tátja
 S hátulsó lábával úgy szorítja térdét,
 Pusztítsa el Isten a kegyetlen férgét!

Ez még csak mehetne, de most jő a nagyja:
 Ordít a hímfarkas s hátul megtámadja;
 – Mit csinálsz most Miklós? jaj, dehogy birsz vélek!
 Ezer lelked volna, mégis megölnének. –
 Semmi baj! az néki a tulajdonsága,
 Hogy, ha nő veszélye, nő a bátorsága:
 Kisegíti magát, sohase féltsetek,
 Nem válik belőle farkasoknak étek.

Mert amint a nőtény öltre ment s birokra,
 Megszorítja torkát Toldi két marokra;
 Csak kifordult körme a fiú nyakából,
 Kifogy minden erő a horgas-inából.
 Szeme is kidülled, véres könnyel telve,
 Mint egy nagy csoroszlya, lóg ki zöldes nyelve:
 Nem kiment belőle, bennszorult a pára,
 Ahogy eltátotta, úgy maradt az álla.

,ᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ;ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 .ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 :ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ
 ,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ
 .ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ

Akkor fogja Toldi, jót kanyarít véle,
 És a kanhoz vágja, mely rohan feléje;
 Fölkel az dühösen, s hogy megint lecsapja,
 Párját fekhelyéből mérgesen harapja.
 És pedig világos, hogy megint fölkelne,
 Ha Miklós előre néki nem felelne:
 De úgy elpaskolja most a nőtényével,
 Hogy világ végéig sem támad többé fel.

,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ;ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 .ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ;ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 .ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ

Toldi a vadaktól így megmenekülvén,
 Megpihent kevésbé egy zombékra ülven;
 A farkas-fiakban sem volt már lehellet,
 Eltaposva nyúltak Toldi lába mellett.
 Távolabb fekütt az anyjok, meg a párja;
 Tisztán süttött rájuk a hold karikája,
 Hidegen tekintett a rét fenekébe,
 Mint egy arany tepsi, szétmeredt a képe.

,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 .ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ?ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ?ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ

Miklós az elméjét mindenképen hányta,
 Nem mondhatnám pedig, hogy a farkast szánta,
 Hanem gondolkozott az ő farkasáról,
 Őt elnyelni vágyó rossz szívű bátyjáról.
 De hát mért akarja bátyja őt megenni,
 Mért akar hóhéra, nem testvére lenni?
 Vagy mikor járt Miklós néki ártalmára?
 Mért feni agyarárt jó atyjafiára?

:ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 :ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 .ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ;ᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 .ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ

Mert hiszen, ha példát farkasokról vészen:
 Ott is a rosszabbik az ő bátyja lészen:
 Fészkit oltalmazza a mezőnek vadja,
 Ki nem ingerelte, azt meg nem támadja.
 Vagy ha néha gyomra készíti öldöklésre,
 Nem bánt senkit aztán ha csillapul éhe;
 Akkor is barmoknak tizedelve nyáját,
 Megkiméli mindég a maga fajtáját.

,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ — ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃ
 ?ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ?ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ?ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ?ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ,ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ
 ?ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃᄃ

De az ő testvére — de az ő testvére,
 Ki mondja meg neki: mért tör életére?
 Nem csillapul máskép, csak vérevel, szomja?
 Vagy ha birtokából jó öccsét kinyomja?
 Hátha annak, aki szomjuhozza vérit,
 Mint a farkasoknak most, megadná bérít?
 Vagy talán emberben tartósabb a pára,
 És azért nincs Györgynek végső éjszakája?

?ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ
 :ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ

Ejnye, hát hol járhat most ez a félsz benne?
 Máskor a sárkánnyal is birokra menne;
 Édesanyját félti igen-igen nagyon,
 Nehogy a zörejre szörnyen felriadjon.
 Az is megeshetnék, hogyha így fölverné,
 Ablakát, ajtóját megnyitni se merné,
 Hanem zajt csinálna hangos sikoltással,
 S tán nem is tudnának szólni majd egymással.

:ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 :ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 :ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 :ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 :ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ

Azért a két farkast fölveszi vállára:
 Elkerül a háznak másik oldalára:
 Minden élő állat elpihent ott, kinn, benn:
 Még csak a kutyák is alusznak egy színben.
 Nyitva áll az ajtó: látszik a György ágya:
 Hosszu fejér kendőt terít a hold rája;
 Alatta pediglen a ház ereszének
 Órálló legényi sorban heverésznek.

ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 :ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ

Minden alszik. Miklós sem tétováz sokat,
 Küszöbre fekteti le a farkasokat,
 Aztán a lándzsákat a kezébe kapja,
 Melyek a fal mellé voltak támogatva;
 Órállók ruháit földre szegzi vélek,
 Hogy ne kelhessenek, majd mikor kelnének,
 S bemegy a szobába. Jaj! most Toldi Györgyöt
 Ha még el nem vitte, elviszi az ördög.

ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 :ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ

Ott lesi Miklós a szúnyogháló mellett,
 Györgyből mikép hortyog ki s be a lehellet;
 Egy marokszoritás — s ha száz lelke volna,
 Mégis elhallgatna, többet nem horkolna.
 De Miklós elkezd: „No megölhetnélek,
 Megérdemelnéd, ha rávinne a lélek,
 Hanem most egyszer nem leszek áltásodra,
 Csak hogy itt is voltam, azt adom tudtodra.”

ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 :ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ

Azzal a két farkast az ölébe vette,
 Az öreg nyoszolya szélire fektette,
 Így beszélve nekik: „tente, tente szépen:
 A testvérbátyátok fekszik itten épen.”
 Maga pedig ment a benyíló szobába,
 Melyben asztalnál ült anyja gyászruhába:
 Asztalon két öklét egymásra fektette,
 Búbánatos fejét arra eresztette.

, 41+008 A++03 9109 – “! A38 007+ A9 , A38 007+ A9 ,
 ; 41A0+00A #N 14H 7H9 9 7+ N #9M 9 007+ A9 4N 008
 , 41A9A7+M 7M+ 4 409 , H9 008 , 41+M 7
 . 41A9A91A38 300X 79A9A09M1N 03+048
 ! 138H3# 4 7+904# A3 A3H3A A38 H00+8 798
 : 130H3X88 H040 3MA3D 40A38X A3 79701N
 409 , 14773H3N 109A 4 09A97 7A0M 30A3A
 . 4N 7+904# A47A3M37 : 770+0A0H9904N 830

„Áldjon meg, áldjon meg!” – anyja eddig mondta,
 Hogy ki áldjon? vagy kit? azt csak úgy gondolta;
 Tudta, hogy az, aki a szívet vizsgálja,
 Minden kívánságát benne megtalálja.
 Hát mikor melléről elszakadt a gyermek!
 Kínját elbeszélni nyelve nincs embernek:
 Lelke volt talán a lánc közöttük, aki
 Nem kikapcsolódott: tövestül szakadt ki.

, 137A304# A3 14771D 09X00H9 19XMN 4
 , 137737 A40779 H9 A3A A37A3M4 9DMH
 , A4779X - A3““4 19A A04 4 147+009997A30
 . A4779H A38A37H30 4 137H3MA30 A4 73#H3#
 , 14097A A3X0 #1 – “9 774 7H97 48 9 774 7H97 4N ,
 . 1409+909 93H 9HA90H90 7N 4 008
 ! 3773837 830 A98 7H3 ! 9AA0+ A0A048 4 H3 ,
 “! 3773M37+3# 0304 ! 4097M ! 4097M

A kutyák azonban nyíttak és szűköltek,
 Csúnya üvöltéssel az ajtóig jöttek,
 Feltápázkodtak a szolgák ügyyel-bajjal,
 Györgyöt is fölverték a fertelmes zajjal.
 „Ki járt itt? mi járt itt?” – így óbégatának,
 Hogy a két farkasra reá akadának.
 „Ez a Miklós dolga! ezt más nem teheté!
 Utána! utána! ilyen szedtevette!”

, +9H9AA30 79H9+0A 1370# 83 H00+8 7048 A
 : 79H98 4A3 H9 7A08 40738A3H93N 9X00
 , 00970007 A3A3# 4 09XA98#3 140A0+0MX
 . 007980A #9M A0A4# 79409# 140A007M0
 , 41+M7 83A 14#3 7H9 9 7M0 9M08 #9M 93HH38
 : 477M0 9HA9X-9HXX07 797M 10+00A0X 4
 , A7M7H 9M+43#3 7308 H7 #H3# 3HA3M
 . A7M+M H9 4097M 4048 4XX07 4 A A4A3 #38

S mint mikor egy fészek lódarázs fellázad,
 Olybá képzelhetni most az egész házat:
 Bukdosnak egymásban a széles tornácon,
 Futkosnak szanaszét gyalog vagy lóhátan.
 Merre? vagy hová fut? azt egyik sem tudja,
 A bolondok útát jobbra-balra futja;
 Végre György úr őket összeszidva rútul,
 Megy elül s a többi mind utána zúdul.

, 798H9A 49+9M 3 #3M H3 H9 9-41AA98
 9 79A9A089H 1030N , 7A97097HMN , 7A3A37H4N
 ! 3X3A3 ! 3X3A3 : 1977A94N 7048 , 41AA98
 9 3X3A3 A0A048 #08 9 3X3A3 4N 41+M7 A
 140940 007047A3 . 41AA98 830 8 7H3 ! 830
 , 1409+0H07097A38 404X9A 3A03#
 : 4H#9 77373MA38 4 0393# 770A79098A
 . 4A9AA79 H9 7H97 A++038 , 41+M7 037A4

Hallja-é az özvegy e vadászi lármát,
 Kürtölést, kurjantást, kopók csaholását?
 Hallja, mint kiáltják: elébe! elébe!
 S tudja ki elébe? hogy Miklós elébe?
 Nem! ezt ő nem hallja. Eltűntén fiának
 Gyöngye lábainai megtántorodának,
 Lehanyatlott szépen a megvetett ágyra:
 Isten tudja, meddig tart az ájulása.

„H9N #9D D3H+X 3D73.. : 9H+H 91 9 7A3A30
 ,A9779AAAA98 9A9H #98 ,+37737 AAH+3H A+AA3
 :3003X 1+09A 3H3 #9D 33A+ :+9+308 7H9
 .3003A 33AA98 3M+3N 9H+H98 98 ,390A9+3H
 ,3330AA9M A3 7AA3 330 ,7+9AA98A3 +39 3+
 ,3330 13AA9N ,A30 +H38 ,39AA9A +998 ,73 A30 +H38
 :39X39AA0A+ 33 H9 ,+AA9AA33 +798 ,AA09AA33
 “..39X39H-H3X3333N 33 333AA3 A+ 3M ,330 98

„798A333N +3AA9AA30 330333N ,330333N..
 ,798A3+3+8 91 0+ A3H3333 39A797AA33
 ,3M+3M 39M A3 33H3 :3AA9N 33+3+8 !797 3+
 !3MA3 9XAA9AA0A+3 3 3AA9M A9003+3977D97
 ,79897 9 3307+D AA33N 9H+9091 0+ 308 !797
 “...7989AA0A 373H33 39D0333 3AA333
 :7AAH3X 3H7D333N 33 3MA3D A3 3H33 9+308
 .7AAH3330A3 333N A 7733339H 09H+H 9

„9797H3 09H+H 9 A3 7AAH3X 7H3+8 308
 :97A903+M7 33A H3 ,1303H33 97+308 330 7H9
 A3AA9AA30 9 3HAA9M :A+903A 19779AAAA98
 :73AA9AA3+308H 9+D 9 A33 3H37 37 09H+H
 ,9H9897 33A333N 33+33 33 39M A+AA3..
 :9H9+MXX XX3A3+8 7M+0 9 A30 +AA908
 ,33X33AA+ 9DM+ 779X 7M 3H A3H3 33
 “..33X333N H98 7N 7AA3 333377M 13H3+ 13A

„AA333 7N 337AA9 A3 +3H3 A30 33737 +998..
 ,A98 77978 333N 39M ,9779H 73M 73H3 39M
 :3H33A333N 37AA98 ,+0 13H3+ 3M ,H33 98
 “..3M737D4X 333A A33 7H33097M 3M ,330 98
 9779H 7AAH3 330 3+ :09H+H 9 9+308 7H3 –
 :977983A 33003 73A ,9X9X 4M77 91 9
 :337 33AA9N A+ H3 H98 1303333 3087H33 !797..
 “..33+AA30 7AA3 H9 773A 9M9A3+7MX ,7D33A3

„AA9798 9 7D3AA3 9773A 330 9M38 ,9M38..
 ,AA9790AA30399N 9 19H ,7703M3M3X 33A A3
 :977M H9 77333MA3 ,7D47A3 9M398 ,3H73
 “..97+M7 337A+ 91 9 97AA3 H98 3-AA98 ,3-AA3
 ,3MA37 9AA9AA030AA9 3H33 770+30393AA 37 –
 ,30AA3A-37AA37 703 7AA3M A+398 A+337 733
 ,97797M337N 7H97+3+8 77H3730 9AA0 9
 :977077+H30 3733 797H3A 1333+733X

Felelt a jó király: „Ejnye bizony nagy kár,
 Mégis rosszul tetted, hogy róla hallgattál,
 Azt mondad: igen nagy erő lakik benne:
 Csodálnám, ha harcra kedve mégsem lenne.
 De ami elhaladt, nem mult el végképen,
 Hozd fel őt, hadd lássam, hozd fel, kérlek szépen,
 Megtanul, majd meglásd, az én iskolámban;
 Ha nem, úgy is elmegy egy közember-számban.”

„Köszönöm, köszönöm felséged kegyelmét,
 Méltatlan öcsémről ily jó hiedelmét,
 De jaj! minden késő: öcsém el van veszve,
 Szántszándékkal való gyilkosságba esve!
 Jaj! hogy ily panaszra kell nyitnom a számat,
 Megölé némelynap szerető szolgálomat...”
 Monda György és nyögve egy kőszentre borult;
 A király ránézett s képe elkomorult.

Hogy miért borult el a király orcája,
 Azt nem mondta Györgynek, ez sem tudokálta;
 Hallgattak sokáig; végre a felséges
 Király így töré meg a nagy csendességet:
 „Mégis van egy módon kegyelem számára,
 Hozasd fel a fiút mielőbb Budára:
 Egy erős cseh ví bajt Duna szigetében,
 Sok derék vitézem mult ki már kezében.”

„Hadd jöjjön fel öcséd és álljon ki azzal:
 Vagy erőt vesz rajta, vagy keze miatt hal,
 Ha győz, úgy derék fi, méltó kegyelemre;
 Ha nem, úgy vétkeért meg leszen büntetve.”
 – Ezt monda a király; de nem örült rajta
 A jó szívü bátya, sőt ekkép sohajta:
 „Jaj! mérthogy öcsémnek már ez is későn jön:
 Elment, bujdosóvá lett az egész földön.”

„Hová, háová nem lett? elosont a háztól,
 El sem búcsuzott, csak a kapufélfától,
 Híre, hamva eltűnt, elveszett az útja;
 Él-e, hal-e már most? a jó Isten tudja.”
 – Így sopánkodott György álnoksággal telve,
 Hej pedig hamis volt néki teste-lelke,
 A foga fejerit mindjárt kimutatta,
 Beszédének sorját emígy fordította:

„Neki már világ és törvény szerint vége,
 Jól tudom, rám nézne földi öröksége:
 El is foglalhatnám, elvehetném joggal,
 Hogyha úgy akarnék bánni a dologgal.
 De azt mondaná majd egyik avagy másik,
 Toldi György az öccse birtokára vágyik.
 Lám ni! azt a háztól világra zavarta,
 Aztán fogta, minden földét elfoglalta.”

„Neki már világ és törvény szerint vége,
 Jól tudom, rám nézne földi öröksége:
 El is foglalhatnám, elvehetném joggal,
 Hogyha úgy akarnék bánni a dologgal.
 De azt mondaná majd egyik avagy másik,
 Toldi György az öccse birtokára vágyik.
 Lám ni! azt a háztól világra zavarta,
 Aztán fogta, minden földét elfoglalta.”

IX

„Pedig Isten mentsen, hogy így elfoglaljam,
 S a világ bosszantó rágalmaikat halljam!
 Aztán meg ki áll jól, hogy reám nem törne,
 S elvett birtokáért öcsém meg nem ölné.
 Ezt én nem akarom és nem is tanácsos,
 Hanem im letésem széked zsámolyához:
 Hogy ki legméltóbb rá, felséged tudhatja,
 Királyi adomány-képen annak adja.”

„Pedig Isten mentsen, hogy így elfoglaljam,
 S a világ bosszantó rágalmaikat halljam!
 Aztán meg ki áll jól, hogy reám nem törne,
 S elvett birtokáért öcsém meg nem ölné.
 Ezt én nem akarom és nem is tanácsos,
 Hanem im letésem széked zsámolyához:
 Hogy ki legméltóbb rá, felséged tudhatja,
 Királyi adomány-képen annak adja.”

II X

Elmondá Toldi György és hajlonga mélyen;
 A király kilátta, mi szándéka légyen;
 Kitalálta szépen a fő gondolatot,
 Melyet Toldi György úr szépen elhallgatott:
 Királyi levelet ohajtott felőle,
 Hogy öccsét könnyebben kitudja belőle,
 Ha netán kegyelmet nyerne idő múlva,
 És az öröksége után felindulna.

Elmondá Toldi György és hajlonga mélyen;
 A király kilátta, mi szándéka légyen;
 Kitalálta szépen a fő gondolatot,
 Melyet Toldi György úr szépen elhallgatott:
 Királyi levelet ohajtott felőle,
 Hogy öccsét könnyebben kitudja belőle,
 Ha netán kegyelmet nyerne idő múlva,
 És az öröksége után felindulna.

III X

Hidegen mosolygott a felséges király,
 S így fogá meg Györgyöt saját szavainál:
 „Öcséd örökségét, jól van, elfogadom,
 S rá te vagy legméltóbb, tehát néked adom:
 Olyan feltétellel adom pedig néked,
 Hogyha holnap a cseh bajnokot kivégzed.
 Vár fokára tűzöd a levágott fejet:
 Úgy nyered királyi függő pecsétemet.”

Hidegen mosolygott a felséges király,
 S így fogá meg Györgyöt saját szavainál:
 „Öcséd örökségét, jól van, elfogadom,
 S rá te vagy legméltóbb, tehát néked adom:
 Olyan feltétellel adom pedig néked,
 Hogyha holnap a cseh bajnokot kivégzed.
 Vár fokára tűzöd a levágott fejet:
 Úgy nyered királyi függő pecsétemet.”

IIIIX

Toldi György veresebb lón a főzött ráknál,
 Homályosan látott a szép napvilágnál,
 A faragott képek táncoltak körülé,
 Csak kicsibe mult el, hogy el nem szédüle;
 Aztán egy hidegség végig futott rajta,
 Fázott, mégis izzadt; elsápadt az arca,
 Elsápadt, hogy annyi vér se maradt benne,
 Mennyi egy szűnyognak egyszer elég lenne.

Toldi György veresebb lón a főzött ráknál,
 Homályosan látott a szép napvilágnál,
 A faragott képek táncoltak körülé,
 Csak kicsibe mult el, hogy el nem szédüle;
 Aztán egy hidegség végig futott rajta,
 Fázott, mégis izzadt; elsápadt az arca,
 Elsápadt, hogy annyi vér se maradt benne,
 Mennyi egy szűnyognak egyszer elég lenne.

, 4H989M9M 3H9M 397H9 770M89M907A98
 : 4H9M97 09H7N 9 0MH0807 7M9M90 #1 A
 , 9700#9M 89H3 H9 M9M9N 890 89090 : 80+008"
 " . 97800 90 78800M9M , 9M9H 897+0089M 00
 , 19009H7N A9M9M9M90 9 70979N A 770M90 #1 -
 , 1909798 9 008770 7M9M9090 A 70899H98
 : 70H3M90 7900M908 , 7097 778A9090
 . 70H379N H98 8- M9M9N : 19M907 9 197A9M 19H

Megszólamlott aztán végre valahára,
 S így felelt szomorún a király szavára:
 „Mondom: nekem nem kell az öcsém vagyonya,
 Én lemondtam róla, lelkemet ne nyomja.”
 – Így szólott s köszönt a felséges királynak,
 Hazament s nekiállt otthon a hajának,
 Nekiesett tépni, homlokát öklözni:
 Csak lesték a szolgák: kell-e már kötözni.

... 9M9M 7+9097 M979N , 09M+0079M9M 90+X,
 " 9M9M 77079+9 798 10A 00H0009 190A90078
 +9M90M7

„Bika rugaszkodván, kötél szakadt vala...
 Miklósnak akkoron sok máj adatott vala”
 Ilosvai

1907 17+9709M97N

Kilencedik ének

I

1

, 09M A9M9M+M908 A9090 07977M A0H9M 7A98
 ; 09X9M9M9M+M908 9 0080 17M9790 0989N 10A
 , XX9M9 190+00790M9 1879708+079 90H9X
 . 79M90 7988 H98 9 #97078 9M77H0X A988
 , 19009M 00A9M+98 9 : H9X88 H9 0008 7H9
 ; 190XX9A9M98 M9000A 7H9 197M907H 7H9H9
 , 8H9M9888 19709H 7909M90H98 9 7A08
 . 8M+H9N 9H7M H979N 7M9M 8797 9 H0009

Pest város utcáin fényes holdvilág van,
 Sok kémény fejezik fenn a holdvilágban;
 Barna zszindelytetők hunyászkodnak alább,
 Megborítva mintegy a ház egész falát.
 Azt hinné az ember: a padláson laknak,
 Azért csinálták azt sokkal magasabbnak;
 Most a házfalakat rakják emeletre,
 Akkor a tető volt kétszer újra kezdve.

II

2

, 9M+9H907N 8H9M 097M A9M9000X 10A
 ; 9H+98 #9 0977M H9 A0M078 7M98M989M
 , 70H90 A9 09M , 00H9 ; 770 708-7707 897 H9M
 . 70H90 970M A7 M9 , 7808 87H90 A0M078
 , 09X7909X #90 79790 87979M9M909M9
 , 09X900A9H97 A9H9 H070 A7 8H098 #9 7H88
 , 798M8 788 79X80A 19H 970 890 #90 A7+88
 . 798788+88 08M907M 9M90H0+09M 78088

Sok bolyongás után végre kifáradva,
 Letelepült Miklós az utcán egy padra;
 Úri nép jött-ment ott; asszony, lány és férfi,
 Miklós nézte őket, el is unta nézni.
 Aláfüggesztette fejét nagy bánatban,
 Mert egy pénze is nincs üres tarsolyában,
 Pedig négy nap óta csak gombát mit evett,
 Melyet vándorolva útfélen szedhetett.

III

3

: +8897 A97M907A #90 , 98H9M #90 08M97H78
 ? 79H9M 9 1977M #9M , H7M97 #9M 9-09M H97
 , M9M9M98 87 A7 88 , H7M97 88A H97 08H070
 : M9M9M98 87789H 17A98 #9 09M 88098
 , 0977M 080A9N 9 7M0 907X 79M7 #90 #8
 ; 09M9M+9X97 M9H+7809M 09#089M9M
 , 97M9M97 7H9M 9 A9 , 79M907A A9 M9X89X
 . 97000 A7M9M 7887 A 17M88 M8X9M90 088

Hirtelen nagy lárma, nagy sikoltás támad:
 Tűz van-é vagy árvíz, vagy víják a várat?
 Nincsen tűz sem árvíz, nem is jó ellenség,
 Hanem van egy másik rémítő jelenség:
 Egy nagy szilaj bika fut a keskeny utcán,
 Valahogyan vágóhidrul szabadulván;
 Bömböl és sikangat, és a vért szagolja,
 Mely füléből ömlik s szügyét végig folyja.

ለኛገዥ ገገገገገ ጸዘዘጸ ለኛገገገ ለጋዘዘገገ
 ለኛገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ
 ገገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ
 ገገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ
 ገገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ
 ገገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ
 ገገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ

Mészáros legények merre láttak, széjjel
 Iramodtak egy-egy hurkoló kötéllel,
 És míg magok biztos helyre nem jutának,
 Addig rá sem értek szólni a kutyának.
 Volt pedig a hídnál hat erős szelindek,
 Utána uszíták a bikának mindet,
 A kutyák szaladtak, nem is voltak restek,
 A bika fülének és marjának estek.

ለገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ ገገገገገገ
 ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገ
 ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገ
 ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገ
 ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገ
 ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገ
 ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገ

Mihelyt egyik kutya a fülét megvérzé
 S fülében a bika a fájdalmat érzé,
 Elbődüle szörnyen és lerázta őket,
 Elszórá füléről a fülönfüggőket.
 Hullottak az ebek, hogy jobban sem kellett,
 Nagyokat püffentek a házfalak mellett,
 Egy-egy darab fül, hús ha maradt szájokban,
 Agyarkodva rágták kínos haragjokban.

“!+ገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ

A vágólegények csak kiálták: „fogd, fogd!”
 De a veszett állat karikára forgott,
 S amely kutya egyszer hozzá közelített,
 Annak ő szarvával repülni segített.
 Egyiket bedobta a szomszéd udvarra,
 Másiknak a bélit ontotta ki szarva,
 A vágók pedig, hisz' mit tehettek másat?
 Biztaták keményen a – döglött kutyákat.

ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ

A bika azonban, mint a zúgó szélvész,
 Nem nézte az útnak sem hosszát, sem szélét:
 Annak tartott, akit elül-utol talált,
 Futá minden ember a bizonyos halált.
 Sikolt a fehér nép, esve már kétségbe;
 Férfiak kiáltják: elébe, elébe!
 De egy sincsen, aki elébe fordulna,
 Hanem még a fúru-lyukba is bebúna.

ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ
 ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገገ ገገገገገገገ

Toldi nem futott el, csak felállott szépen,
 S a bikát bevárta az utcaközépen.
 „Mit akarsz te fickó! tán bolond vagy? nem ládd
 A dühös bikát, hogy jön egyenesen rád?”
 Látta Miklós bizony, hogyne látta volna?
 „Csak kiáltozzatok” – magában gondolta,
 S elbocsátá a szót a két füle mellett,
 Minthogy látni mármost a bikához kellett.

4779A883 90+X 4 7A9A0+8 #08A+89 7H28
 47A999N 7H99 4 A7 77070900+8 787+89H
 4A99MH9# 78+830 4 97H9# #M 097M89
 4A99A8A+M 9799A900 79M089 09H9# 9870+8
 9M+00+9A9H+080 08A89H8 +0+8A89#89
 477079H9X 8A-#90 8H888A00 79MH9#
 79797A90+8 – “!797 797 !09M 8A9M !09M9+0”
 797979M 77A89 4 80X909A8X9 08+0+8

Mert alighogy Miklóst a bika meglátta,
 Rémitőt sikkantott és a port kapálta,
 Azután úgy szórta a földet szarvával,
 Mintha szérűn pelyvát forgatna villával.
 Egyszersmind erősen nekirugaszkodva
 Szarvát ökkelőre nagy-le bocsátotta.
 „Odavan! vége van! jaj, jaj!” – sikoltának
 Minden ablakából a pesti utcának.

X

10

7707099907 8X988 A9M9X9A !09M #088+
 :7707091H9M 08A89H8 A9M9M9# 87+89H
 798H98 4 970800889#M A9A9A9A00 8
 79MH9# 97+9A9H888 09X7909A8A9 0089 A
 9M800 A909MH9# 79N 90M 8H089A9M
 47707A9+0888 7907A9H9#8 9
 09790 7089 78777 A+ 88 9H907A-#90
 09M808 7909MD99 A7 78088879N A8H8

Dehogy van! lábával elébe toppantott,
 Rémitő szavával erősen kurjantott:
 E fogással visszahökkené a marhát,
 S azon pillanatban megragadta szarvát,
 Vágószékere voná két szarvánál fogva,
 A mészárosokat előkiáltotta,
 Nagy-sokára el is jöttek azok oztán,
 Erős köteleket és pányvákat hozván.

IX

11

8089+08H8A A97A9M 790+X 4 7700A888
 :8089X9A 8A88 89 7789A9088 79MH9#
 780888 0A9M 4 :770A70A8879# 80 4
 7800888 7004080 9X00+898 A+M #8
 8H9A8# +788A9M 4 7A88A 888 A0A0+8
 8H79 0089 70A00 79097 09MH909 770
 7A0M 9A9A9 07 4 9790H99 7807800
 +A08 4 9H 77977887 80XH9A8A 78+898A

Megköték a bikát vastag gerendához,
 Szarvát lenyügözték az első lábához;
 A nép széjjeloszlott; a vágó legények
 Egy kis házikóba fekünni menének.
 Miklós meg leült a vágóhid szélére,
 Ott akarván tanyát fogni azon éjre;
 Fejének párnája a szín ágasa volt,
 Lepedőt sugárból terített rá a hold.

IIIX

12

7080 78+8A88 880 70A9H9#8 4 8+
 7N 87088+9 79A98 08X0770A9M 4 #088
 8X988 78708A7N 79798 X9H9+ 07 #8
 “8X9MH8A8N 9709.. :79+008 09000 087088 A
 780788 89# 888 89# 98A97M7 4 798 888
 “78078M 7907+89A9 780870888A88 4 #088
 97#98 08+830 4 770 79798 4 A 9A0+00A –
 97+99+0 79009 9XMN A889 #8 7707

De a mészárosok nem engedék neki,
 Hogy a vágószínben magát pihenje ki,
 Egy jó darab májat kilöktek elébe,
 S menjen onnan, mondák: „anyja keservébe.”
 „Ez hát a jutalma száz meg száz életnek,
 Hogy a megmentőnek alamizsnát vetnek”
 – Gondolá s a májat ott a földön hagyta,
 Jött egy éhes kutya, annak odaadta.

IIIX

13

97A9A8A 770088 70A 0979M 89 7088 09789
 “:97A00 00MH9# 709 89 7A0M 888.. :709A9M
 7890888X88 79N-#8 8A8 77079A 08088 70A
 7889A9X+M 70+89 80XMH9N 80X09A8X9
 979A8X97 7A8X9 89 770+89988X 09789
 9A9A8H00+H 7908A8MN 000MH9N 4 770A8A88
 :08887H88X88 A88+88 088A 8A8A88+088 09789
 “?880888H9 H98 78A 8088.. – 7+807 +008 – “88080 7988..

Aztán ment az utcán. Sok helyütt susogta
 Valaki: „ez volt az, aki szarvon fogta;”
 Sok helyen látott még egy-két emberképet,
 Ablakból, kapuból amint visszalépett.
 Aztán becsapódott az ablak táblája,
 Hallott a kapukon kulcsnak csikorgása,
 Aztán csendesség lőn, hideg, embertelen;
 „Hát nekem” – mond Toldi – „hol lesz már tűzhelyem?”

!XZYZ 191101M1 S3C 10A0+ 3A9D9X
S3AN 91D9A3+1 113A3X3A 3113 A3
, 113ANM A311MMHMX 1D38 9H303 H30+8 1D+3
. 113AN 9103H 19019 9MA30933+H 1909D A
, 1A3M 90911 9A38 A3+33H 03 A+ H3009
+A303 9 3A 110A3A3A+H 1911+1 03 A+ H3009
, 9MH9H 1330333+3+3 3 1A3M 1N A+ H3009
. 9H90911 1033A 110+9 33C 13033A3M3

Hányféle dolgok nem jutottak eszébe!
Előtte lebegett édesanyja képe,
Mint mikor hozzá ment búcsuvétel végett,
S nyakán csimpalyogva ajkán csókja égett.
Akkor is oly csendes méla éjszaka volt,
Akkor is oly tisztán csillogott le a hold,
Akkor is ki volt ő mindenünnen zárva,
Nyughelyet nem adott senki éjszakára.

9M+939+3 113AN 91D9A3+1 H9 +193
, 9119A3+33A 1A433H 9HD3H933M3 H9
, 31H31 '303 113AN 11N 1313H3N 9 1H1A '303
. 31A3A38 191+ 11N 33H +9M 9 1H1+39
: 11930A 31 A 33YZ 1A38 1M1 9A9+9A30
? 119X A9MM9 3 310A303 1101931M 310+3 3
? 33H3M+3+ 33A31093 33Y+93 33+9M A33
“? 33A3M 10A3 913X33 11019X 33H 9 3-A3+”

Majd az édesanyja képét odahagyva,
Az özvegyasszonyra repült gondolatja,
Hogy' sírt a kereszten, két kezét hogy' törte,
Amiért a vad cseh két fiát megölte.
Fogadása jut most eszébe s így sohajt:
„Oh mikép víhatnék holnap én avval bajt?
Hol vagyon paizsom, páncélom, fegyverem?
Fog-e a cseh bajnok szembeszállni velem?”

39H3 11019X 33H 9 1193 33A 1+3 10H+X !3
, 39H H3 30HAA9M3+ A3 A3D3A3N 13M33+N
, 14019H303 33A A3H3N A38 9H303 19A91 3+9M
“. 14019A338 93 191+338 – !A3303H 13303 3HAA3+
. 19A3+33A 3 1A3A3+3 911A3X33 33+93 A
, 1903+93 11011930A 1911M H9 1D38 19A3A3A
, 3M13H38 3A3+ A33+ 9 1333 1A3A338-A33
. 33A33N 1+39A9M 113A3 9X9A 931D+3

„Oh! bizony mit sem hajt a cseh bajnok énrám,
Kinevet, kigúnyol és félvállról néz rám,
Vagy talán hozzá még közel sem bocsátnak,
»Félre innen, rongyos!« – mondják, ha meglátnak.”
S nagyon elbusítja Miklóst e gondolat,
Lassan ment az utcán, sohajtott nagyokat,
Meg-megállt, szemét a föld felé meresztve,
Mintha lába előtt valamit keresne.

1A3M+1M33+ A+ 33AN 31D+031A33+ H3+3
, 1A3M+3+ 133A3338 3M 1M3 303 190A3+33A 1H9
, 3X1H3031333 9 33A3333 1D38 1D38
. 31A3A 1D3H+9 A3+93 3H1A 9 1D38+ A33
: 91A3+ 1131333A 13 10A9A91A3 4!13N
: 91A3+338 333M+33+ 1433+3 11N 9 1A3M
: 3H3A3 1A4H3 A3 91+338 – “1H9 333M3A3+
. 3A31 1A31H93A3 A+ 33H3 H9 H3 303 !191”

Egyszer föltekinte, képe is felvidult,
Azt gondolnák, hogy fut, úgy menésnek indult,
Ment, ment egyenesen a temetőkerbe,
Hol imént a síró gyászos asszonyt lelte.
Könnyü eltalálni, mi lehetett célja:
Volt a két fiúnak fegyvere, páncélja;
„Felveszem azt” – mondta, és örült előre:
Jaj! hogy ez az öröm is elpártolt tőle.

131H3031333 9 91H919H+M-3H3
: 130A3A 110H3091A3 33 19XX9 1A3A 33C 3+
? 19109A 13333M3 H9 1A38H93 3A33H3N A33
. 19109A 33H3H3 13A 19A30H9M 1A339+M3
, 9119H909 33+3+3 19X9+3 303 9119A
: 91+9A30 9X9+3 19A9+9A30 A3H3
, 3A3M40A3 9A93 13191 X9+X++ 4DD3N
. 3A3M 1+1911 3M 19H 1A30A 9 133H33 A30193

Össze-visszajárta a temetőkeret,
De nem lelt abban egy elátkozott lelket:
Hol keresse mármost az özvegynek lakját?
Budapest városát sok ezere lakják.
Látta, hogy hiában minden akarátja,
Erős fogadását hiába fogadta;
Könnyű dibdáb játék maga, esküvése,
Pajkos gyermek a sors, csak úgy játszik véle.

ገጠሙን ለገጠሙ ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን

Hanem mikor aztán felfogta eszével,
 Halála napjáig sem feledheté el;
 Nem feledheté el soha az uradta,
 Mint ijedt meg a nagy örömek miatta;
 Mint nem hitt szemének egészen, csak félig:
 Csontjait hogyan megtapogatta végig;
 S hogy' megeredt a könny két öreg szeméből,
 Mint a záporosó Isten fellegéből.

ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን

Az öröm, a panasz jó sokáig tarta,
 Elbeszélte Miklós, ami történt rajta,
 De tudnivaló, hogy nem beszélt folytában:
 Anyját kérte minden tizedik szavában.
 „Hogy' van édesanyám? nem beteg-e szegény?
 Búskodik-e nagyon elveszett gyermekén?
 Nála dőzsöl-e még s mit csinál a másik?
 Jaj! szegény anyámmal úgy-e rosszul bánik?”

ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን

De értésül adta Bence a fiúnak,
 Magát anyja miatt sose adja búnak,
 György sem háborítja, odahagyta másnap,
 Nem is repeszté meg szívét a nagy bánat;
 Csak látni szeretné Miklóst minden áron,
 És ha feltalálja széles e világon,
 Fölkeresi, bizony-bizonyal ígérte,
 Ha ötven mérföldet kell is menni érte.

ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን

„Nem is egyébiránt indított el engem
 Fölkeresni téged, Miklós, édes lelkem,
 Hanem hogy legyek hű ápoló cseléded,
 Gondoskodjam róla, mikor mi szükséged.
 Akármerre jársz-kelsz, ott legyek sarkadnál,
 Legyek segítségül, ha bajba akadnál...”
 – Ezt mondotta Bence s ezenkívül mennyit!
 Ki győzné azt versbe szedni valamennyit!

ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን
 ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን ገጠሙን

Arra határozták, hogy csak ott meghálnak;
 Bence egy abrakot adott a lovának,
 Abrak is, kenyér is volt a kápa mellett,
 Nem röstelte Bence az efféle terhet;
 Egy öblös tarisznyát is emelt a kápa,
 Könyökig nyúlt Bence a nagy tarisznyába;
 Kihúzott valamit, és így szóla: „Itt van;
 Nesze, szolgálom, madár-látta cipót hoztam.”

„Édes anyádasszony ezt neked küldötte,
 Maga dagasztotta, maga is sütötte,
 És megparancsolta erős-kegyetlenül,
 Hogy saját kezébe adjam szegetlenül.”
 Azzal átaladta, kést is adott mellé;
 Néki veti Miklós és ugyancsak szelné:
 De nem hogy a cipó válna el derékon,
 Hanem a kés tört el, pedig nem volt vékony.

X

10

Az öreg csodálta: „Ejnye! hogy a kőben
 Fúttá úgy meg a szél az átalvetőben!”
 Nézte a kést: hová illik a darabja,
 Gondolá: jó volna, ha összeragadna.
 Hanem Miklós bizony nem esett kétségbe,
 Hogy éhen hal, midőn kenyér van kezébe' :
 Feltöré a cipót tétovázás nélkül,
 S íme egy darab vas hull ki közepébül.

IX

11

Felvette a vasat lába mellől Bence:
 Hát nem vas-darab volt, hanem vasszelence,
 Könnyen felnyitotta, nem volt semmi zárja,
 Bele nézett, hát csak elállt szeme szája:
 Vert arany volt benne, nem kettő, sem három,
 Hanem amióta megvan a világon,
 (Pedig kenyérének javát már megette)
 Annyit sosem látott, azt erősítette.

IIIX

12

Hát Miklós nem örült a váratlan kincsen?
 Hogy ne örült volna, abból semmi sincsen,
 Szörnyűképen örült, ugrált örömeiben,
 A holnapi napot forgatá eszébe:
 Hogy' veszen majd fegyvert, szép ruhát magának!
 Hogyan veszi fejét a cseh Mikolának!
 Hogy' lesz ez? hogy' lesz az? – De hányféle hogy-ot,
 Hányféle szép dolgot össze nem álmodott!

IIIX

13

Mikor mind a ketten eleget örültek,
 Megolvasni a pénzt egy sírdombra dültek;
 Toldi a tokjából egyenként szedte ki,
 Bence pedig tartá a két markát neki.
 És így szóla Bence: „No te öreg tenyér!
 Ilyet sosem kaptál, bezzeg viszkethetnél.
 De minek beszélek, a szám majd hibázik – ”
 Nem biz az, kerek szám lett: kijárta százig.

,CJMA97F9 3AΛ3⊕ 4 137D77H37 13H3 A7B
 :3CMA9X3F↑ 4 7M4+D37A333 ΛN37C333N 4
 ,CJAXO3+HMH 4 7H3M33 ΛC3MA9X3F↑ Λ3H3 33
 .CJM ΛN+C3M 3C3 ,9MMA93 ,7M30M3⊕ 3+ ,77MA9 H93
 ,3XN33N 9390M3⊕ 77C9N 4 Λ33 F+C37
 :3H333N 4 C9M7M 333M 7C977937N Λ3
 ,H93 4 7+909F3M +793 :Λ+ 7M37C97 ,Λ+ 77CM+
 “.H39F3M ,H3X 4 7H9A333, :97+C333 Λ+C3F3 37C3X

Míg ezek történtek a felső asztalon,
 A kemencénél megpendült a cimbalom:
 Egy öreg cimbalmos hevert a szurdékban,
 Már alutt, de fölkel, hallva, hogy vendég van.
 Toldi meg a kannát felkapá kezébe,
 És kipattant vele vígan a középre:
 Ivott is, táncolt is: majd leszakadt a ház,
 Bence mindig mondta: „Megárt a bor, vigyázz.”

XX

20

– “!9H 793 !1C3C+C3A 33C M9MM9 C3 ,7H9 33C ,7H9,
 ,9779333⊕ C9A9A93 77C9N Λ3H3 H9 Λ3
 :373⊕ 4 3F3 ΛN33 ,+9M3M 4 C37M3A3X,
 .373+C37F3 H9F3 C9M ,33M+3N C3C⊕ 7M3M 33C
 !13CΛ3H3 H9 737C73 !H9M39H 3303C 77C9N
 “.13CΛ333H 73H3N :9C9N 4 H333C 7H33
 :H3X33 3H33H3X 4 737 4 97+9A3⊕Λ33
 .Λ3+C33H 77C9A3C73 M3XΛ37C73 4 37C3X

„Árt, nem árt, én avval nem gondolok! haj rá!” –
 És az öreg kannát magasan felhajtá,
 „Búsoljon a lovad, elég nagy a feje;
 Nem volt ilyen kedvem, van száz esztendeje.
 Kannát nekem csaplár! pintet az öregnek!
 Mert nehéz a kanna: kezei remegnek.”
 Megfogadta a szót a bormérő ember:
 Bence a pintesből iszogott renddel.

IXX

21

;79H37 79C9X3X 4 M3 1M709M !793 !9H 793,
 !79H3X 4 Λ33 1M37 :1C3MH9M39H 4 ΛC3M9
 “.3C3C3C3M +9H 7H97+C3F3 :3CMA9X3F↑ C3M Λ9F37
 “.3C+C3C373 F333 :39HM XX90C73 33M3X,
 !ΛC3H93H3N 3-+C3MΛ93 !C3F373 M3X7+9A93,
 “?ΛC3H9N 33M 33C !39HM, “.M9C373 937C73 ,3M 37
 :7C37, – ΛC3M073 9+C333 – “1C37+M7 77DD3 79H 93,
 “!7C 37 :7C03+9H93 4 +M3⊕ 4 Λ33 9F3

„Haj rá! haj! lakjuk el a búbánat torát;
 Álmos a csaplárunk: igyuk meg a borát!
 Igyál vén cimbalom: mindjárt rád locsolom.”
 „Belém inkább uram: amúgy iszonyodom.”
 „Magadéból ingyen! hallod-e kocsmáros!
 Tégy úgy, mintha innál.” „Uram! nem lesz káros?”
 „Ha csak ennyit tudtok” – monda Miklós – „inni:
 Igya meg a föld a maradékot: így ni!”

IIXX

22

:3H37+M3⊕ 9X37 4 7H3X 4 77C3A7A3M Λ
 “!3D73, :3C3 ,9H 7737 37 Λ 37C3X 7373⊕ 97H9H
 ,777C97 4 79H393M 9709H Λ+C337 F+C37
 .77+C33H33MΛ37A33 4 M3M733⊕ 4 37H3M
 ,790C9C 77C7C97HMN C3X3M+3037 Λ3M37
 ;790CΛ 77CM+ 7C7A33 :7M37C97 7C7A33 ,77CM+
 :9H3X3F↑ Λ3H3 H9 77C7H97 73037H33 37
 .9H3X M3XΛ37C73 4 77C3C⊕ 7C30C9H39 79H

S végigönté a bort a szoba földjére:
 Rázta fejét Bence s így tett rá, hogy: „éjnye!”
 Toldi pedig rakta ugyancsak a táncát,
 Verte a fejével a mestergerendát.
 Széles jókedvében kurjantott nagyokat,
 Ivott, megint táncolt: megint ivott sokat;
 De mértéket tartott az öreg cimborá:
 Csak apránként fogyott a pintesből bora.

IIIXX

23

;97M9AHC+ 33C ΛC3M073 ,77C79AΛMΛ93M3 H3733
 ,9H970M 4 97H33 ,373⊕ 4 773M H333C
 ,37C333090A3X 4 3M33 7+9M97M3
 .37C3X 7M4A3333M3 3M ,M3X7M4 7MMH3XΛ3⊕
 ,9XΛ9H379MΛ3 4 7CMΛM3X Λ+ F+C37
 :9H97H9N ΛC3H7 7N 7MMH3X3M C3M97F9
 (13H3 H9 797+9A9+ C9X97H9N C3M37H33)
 .13H33 Λ93M9793 4 7M93 3M ,M3 7+MΛ9 3M

Egyszer elhallgatott, Miklós nem dorgálta;
 Nehéz lett a feje, húzta a lócára,
 Elszaladt előle a boglyakemence,
 Felborult ültéből, úgy elgyengült Bence.
 Toldi is beléunt a mulatozásba,
 Asztalon leborult két izmos karjára:
 (Meztelen karjában dagadtak az erek)
 Úgy aludt el, úgy hált a hatalmas gyerek.

:1300404+33 +0+M7 10A98 77+ 98 AA3N A38.
"130H3X88 7A08 4 097H0 0798 4 A3A04+ 830
+9MA0A+

„Meg kell ma itt halni tudod egyikünknek;
Nem szükség a hajó oztán a holt embernek”
Ilosvai

1300 14+3303H+7

Tizenegyedik ének

I

1

.7A3D333N A0H+3 A9D798 4 3M3MA30
.7A30 1907A0XAN 39 3A3M 97H9097A3 A
,9X98MH D0A89X 4 A3D3N 00 7A0M 830 3+
.9X9+H9H D3A33 4 00A7D9A0A+3 30 3X 303
.0009A0X9 773H37 33 A3833+30 7D+0373X
00+93 33 003X 9779A 7A08A9X8+1 4 19H 793
.A909A0A0+ A3H3 39 73X33 79A 83A 00+3N
.A909M0A 0A+H 07 73A3M 79A0A0+ 409

Fölvevé a hajnal piros köpenyegét,
S eltakarta vele az égboltnak felét,
De nem volt oly kényes a bársony ruhába',
Hogy be ne pillantson a szegény csárdába.
Betekint félszemmel egy törött ablakon,
Hát csak a cimbalmost látja benn egy padon,
Kinn sem lát egyebet az öreg szolgánál,
Aki dolgát végzi jó Rigó lovánál.

II

2

.09X9+M0X AN 037A33 37D+03773 09739
:09X90M+ A3A3 4 79A98 3733A3330
,97X98 4 773A A0H+3 13037M0000 90M+
.9779H 7703M 1900H 90H9X 33 033333N
.77333M3 X+33 830 7+007 09X0900H 9
:733+M 4 7939A 4 97A03H0X030 3x333
.A0X09A98 4 197A0A03 13333H 0339 A3D30
.A0X0+H9A9N A0H+3 130A3 H0393 987D+3

Aztán szétekintte Pesten és Budában,
Nézegette magát a széles Dunában:
Duna folyóvíznek piros lett a habja,
Közepén egy barna csónak úszott rajta.
A csónakban Toldi, nem egyéb, evezett,
Messze felborzolta a lapát a vizet;
Fényes apró csöppek hulltak a magasból,
Mintha zápor esnék piros kalárisból.

III

3

.0337M 390 4 7+007 7A3079 A+ H989809H
.033H 79+M0 4 7970900H 770A333
,3033 03A3X3A-390 A 3A3A3X 770A09+3N
:303N 4030 789 7900 03A0333N 303
.1909A98 798MH AN 7H3M330 A0D9H9 33+
.1909M0A 0A+H 07 7039+H33 7M 9H0+7
.979A0A0+ 43 770303 7+09 1900A+H 9
.9793+H93 A3M+3N 7A0M 39 A+ 003700 7H33

Csakhamar is átkelt Toldi a nagy vízen,
Meggötte csónakját a budai részen,
Kiszállott belőle s nagy-sebesen méne,
Hogy keressen olyat, ami neki kéne:
Szép aranyos fegyvert és ruhát magának,
Cifra új szerszámot jó Rigó lovának,
A Rigónak, akit hozott hú szolgája,
Mert otthon is az volt kedves paripája.

IIII

4

:70390 7333 77+93 :709M3N 7+89 A+ 773M
.770398 830 707+9H93 0X9+ 4 09D98A0+
:7030790D9H9 39 3733A3X 7703+0+3
.7D9A03M0 A0A007 733 7A37093 7009A+0A 773M
.7H3M330 3A3003+0+3 A+ 703H3A A+ 79730N
:7H3M 39M0N 1+XX07A33A 4 09+M0X 7303033
:7039+H33 A0A09A0A9A A0D9H9 A37A433
.770A09A9MA33 703+0+3 :39+ 7D+3 7+! 9 0+ 33

Vett is amit kívánt: paizst, szépet, nagyot;
Dolmányán a szabó parasztot nem hagyott,
Mindenütt belepte az aranyaszománt;
Vett sisakot, páncélt, hét tollú buzogányt,
Kopját is, gerelyt is, mindenféle fegyvert,
Melyeket Budán a legjobb kovács vert;
Ezüstös, aranyos, sallangos szerszámot;
Egy szó annyi mint száz: mindent megvásárlott.

3M74A30 7AM 0A49H #90 #3 09X7H99-9DM+
 :3M72N H3X3A3D 1 1400H 90H9X-90H97 A
 00A9+M0 47A33 1 A4+33 03X03A40830
 .00X98 1 7AM 1400H 00309+0 0A0X0A
 :3D0M3A 1 H3X33 :H1M 1 917M A3A31
 37A3X A30 1+M0 73A4+ 1 0333H3N
 970 390+3733 H98 :H3 7AM 73A4+ A00A4+
 .91043 030H9M 1 33043 ,7A3 A3HH3M

Duna-partban egy nagy zászló volt felütve,
 S tarka-barka csónak a nyeléhez kötve;
 Nemkülönben pedig a pesti oldalon
 Lobogó odafenn, csónak volt a habon.
 Széles utca a víz: ember a sövénye;
 Közepén a sziget nyúlik fel beléje,
 Gyilkos sziget volt ez: már hetednap óta
 Vérrel élt, mikép a vérszopó póca.

,A3A30 9H9M 9+MX 3H #90 1 037 H31+3
 :A3A3X 0097A0N 1 A9M9M0A #90 A0T097
 :4A33H33 7H9#98 1 ,09DMH 1+0030H9N
 .40H33 3A3M 79A98 37H33 404 ,H040 #03
 00A9+M0 47A33 1 03A37H43 334 3+
 :30A9+94H #90 A3 +9397 79H33H3 #90
 0934H93 373030 10079X 03A 73H33A4+
 .09M7N 40H30H33 A3 H3030A49H 1 797A9M

Egyszer jön a nagy cseh Buda vára felől,
 Táncol nagy lovával a korláton belől;
 Káromkodik csúnyán, a magyart böcsmérli:
 Hogy nincs, aki merje magát vele mérni.
 De ime hirtelen a pesti oldalon
 Nagy örömjaj támad és nagy riadalom:
 Ismeretlen bajnok fekete paripán
 Vágtat a zászlóhoz és mérközni kíván.

,9M79H0X 00#9M 3A 373H33A309A4+A
 :9H798 A0X0A-A3X4A A0N H3330 A0H9HMH
 ,43M3A 79AA0N 1 (7AM 3 '43 7H33) 4+M07
 ,H379M 09H4N 1 13033H37 700 7H97+043
 ,977H97 1374+ #03 7043 ,A9AA0N 1 130H3M3 A
 :9H7H93 4+MX 1 H3030M7M79X 33H 4
 :3A3M 4A3H3H30 ,9AA0N 33H 1 071H3M
 .3A37 A0A0+ 3 7AM 140A9M73 9H79X 4

Sisakellenzője le vagyon bocsátva,
 Csúcsáról fehér toll libeg-lobog hátra;
 Toldi (mert hisz' ő volt) a tollat levészi,
 Mindjárt ott teremnek a király vitézi,
 S eveznek a tollal, mint hogy tisztók tartja,
 A cseh bajvívóhoz a budai partra;
 Vérszín a cseh tolla, fölcseréli vele:
 A bajra hívásnak volt e dolog jele.

.137033 10+9H73 AH0# 9XH9M 1 797A9H3
 ,13+03H 4HM#90 10A A3 70373A 09H4N 4
 3HH3433 000900H A4+33 10079X 70N 4
 .3H033 0M7M79X 1 A33 733H30H3 A 7AM+04
 ,9X9A 1 7H3 707H93 7A303343 ,A0A043 700
 :9X9DM+ A3A31 1 97A0H3X 790900H
 ,00X98 1 H3 707M0 ,90H900H0N 937043
 .00A9+M0 47A33 1 79HH0 97A9M 9X7H93

Ezalatt a várba gyors híradók mentek.
 A király lejött és sok nagyúri rendek,
 A két bajnok pedig csónakon egyszerre
 Indult s érkezett meg a bajvívó helyre.
 Ott Miklós, mihelyest partot ért a lába,
 Csónakát berúgta a széles Dunába:
 Mintha korcsolyázna, futott az a habon,
 Partba vágta orrát a pesti oldalon.

,37+303A3H 7H343 :H3+H3N H379M 3H
 ?377373H3A3 #03 09DM+ 1 7970793
 - A33 7A3A30 #1 A0A043 - „H379M ,7H3X43 330..
 :130H333 #3 A3A3 1400H #3 #03 33043..
 ,3A3M 1 43A A049# 98 77 13000404+3
 „3A3A04 9H0793 140700A93 1 43A 330 A
 ,377373H3 7H33N A9MM9 ,4+M07 9+003 -
 .377373A33 7037A4 9M+004300 00AHHX

Cseh vitéz kérdezé: miért cselekedte,
 Hajóját a Dunán hogy eleresztette?
 „Nem egyébért, vitéz” – Miklós így felelt meg –
 „Hanem hogy egy csónak elég egy embernek:
 Egyikünknek itt ma gyászos lesz a vége,
 S nem lesz a halottnak hajóra szüksége.”
 – Monda Toldi, avval kezét összetette,
 Buzgón foházkodva Istent említette.

.ገንጠልን ለጃንጃዝ ገንጠል ላይ ጃ ገንጠልን ጋረጃል ለ
 .ገንጠልን ተቆይቶ ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 .ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 .ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 :ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 :ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 .ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን

S amely kardot ő az álnok csehtől elvett,
 Avval adott neki örökös kegyelmet.
 Íziben elmetszé fejét a testétől,
 Piros lett a nagy kard gazdája véréből.
 Toldi felmutatja a fejet a kardon,
 Nagy rivalgás támad kétfelől a parton:
 Tapsolnak, kiáltnak, zászlót lobogtatnak;
 Buda nagy hegyei visszakurjongatnak.

.ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 “ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 ተገንጠልን

„Király azért ötet fejéhez választá,
 És tizenkét lóra neki hópénzt adata”
 Ilosvai

ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን

Tizenkettedik ének

I

1

ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 .ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 :ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 :ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 :ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 .ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን

Mikor Toldi Miklós megfogá a csehet
 És az ijedtében legott térdre esett,
 Igen megörvendett a felséges király,
 Könnybe lábadt szeme a nagy öröm miá,
 S így szólt az urakhoz, kik mellette voltak:
 „Úgy hiszem, ez a cseh nem fog víni holnap;
 Most akadt emberre, aki megtanítja:
 Máskor hogy' gyalázza a magyart s hogy' szidja.

II

2

?ተገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 :ተገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 :ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 :ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 :ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 :ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 .ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን

„De ki az a bajnok? nem ösmered Toldi?
 Ki ismeri? Én nem tudom elgondolni;
 Nincs egy jóra való vitéz országomban,
 Akit ne ismerjek s nevét meg ne mondjam:
 De ily erőt, mint amely van e vitézben,
 Én nem tapasztaltam soha emberkézben;
 Félek, nem magyar lesz; pedig nem lenne szép,
 Ha más víná ki a magyar becsületét.”

III

3

ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 .ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 “ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 .ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 :ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 :ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን
 .ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን ገንጠልን

„Egyébiránt, legyen magyar avvagy német,
 Nagy csapástól menti meg a magyar népet;
 El is veszi tőlem jutalmát gazdagon,
 Toldi gyilkos öccse részét neki adom.”
 Toldi György e szóra csak úgy hüle-füle,
 Szétnézett, hallja-e más is ökivüle?
 Összesúgtak-búgtak az úri emberek:
 Hogy gyilkos öccse van, annak örültenek.

, 91X911N 7333H 9 A9A018 A1+33 H3018
 , 91191M8A39 911+H9N 791X9H9+ 1+XX3A1N A
 , 3A1A839 3 91H1N 9A9H9H99 791A47
 , 37H9 937938 H971M A9D9H9 79033H17
 , A9M9079A A9A19H 31 19H9 137938 A1 A3
 , A9M93393 99 71+A97 H99991H1N 9 13771M A
 , 79+909A1A A39 +A1D !19979X, : 7A9 91H1N 9
 " . 79+91H9 1H971M +9A897M8 A +3M39 +9938

Mikor pedig Miklós a csehet kiszabta,
 S kisebbik darabját kardján felmutatta,
 Tüstént parancsolá király ő felsége,
 Tizenkét aranyos vitéz menjen érte.
 El is mentek azok szép zászlós sajkával,
 S vitték a királyhoz Toldit nagy pompával.
 A király szólt: „Bajnok! nyisd fel sisakodat,
 Mondd neved s mutassad vitézi arcodat.”

A9D19X9A 91H1N 9 7A98 773A3 3H+H97
 !91H1N A3A1A839 9, : A9A018 3773+H3N 91 A
 , 97M993+M39 93 19H , 19979X 9 1999M 339
 , 9+M793+918 9 71+M7 91H99 33773A 99993
 , 9X89A890A1+ 3A3 , '993 39+M7 33A 39A93
 : 9X89A1M A3A1+ 9 39X9X 77979A999A3 A
 , 7337737 19+9A39 3377373+1 A33 9
 " . 7337A77379X 99M , 733A333N 99M 1999M A

Térdre esett most a király lábainál
 S így kezdette Miklós: „Oh felséges király!
 Nem vagyok én bajnok, csak egy földönfutó,
 Hogyan lettem azzá? tudj' a mindentudó.
 Magam sem tudom hogy' , esém gyilkosságba,
 S elzaklatott bátyám a széles világba:
 Én meg idejöttem feladni tettemet,
 S várni vagy kegyelmet, vagy büntetésemet.”

, 19991H1N 9 A9A018 3A33X 99H79X 91
 : 1997909A1A A119 7997A9H 939D839
 , 91199H9X9 H9 7A9M A1 A9H13 , A1 D9M893
 , 9119H 19999793 33H3 A7 7999X 7H33
 , 33N A97919 31 19991H1N 9 773737
 : 3X83 937 7A3+H9N 91 99A979D 7H9H9
 " ? A99A9M 919 19+H3 A 1+A97 9 3393+339 ,
 . A999 3 773799H A3M739 9 A9A018

Ily bátran beszéle Miklós a királynak,
 Felnyomá rostélyát acél sisakjának:
 Halvány is, piros is volt az ábrázatja,
 Mert bánat és öröm osztozának rajta.
 Tetszett a királynak szép fiatal képe,
 Azért nyájasan ily kérdést tön elébe:
 „Nemdenem a Toldi Lőrinc fia volnál?”
 Miklós a fejével ráütött e szónál.

A3A1A839 9 7A9+H99 H9999H9 H9 H9999
 : 73+33X A98A9793 7797H97 33999 A 91H1N
 , 1997A8A9A8A93 3+1 !31H971M 43 !19H9,
 : 1997A8A93 7A93 7189 , H9 A9A999H7 339 7H33
 , 133H3 3 H971M 9 H3 3H9M7A37 3H3 1+A97
 , 733H3M 13999 99A89 99993 , 99M 99H9 3H3 1
 , A3X999H3 73" 3 1N 99798H9H 99993
 " . A3X9A3A73H339 9 1N 99798+9A97 '993

Akkor az urakhoz fordult a felséges
 Király s ekkép tartott hatalmas beszédet:
 „Urak! hű vitézim! ide hallgassatok,
 Mert nem tréfaság az, amit most hallotok:
 Toldi György testvére ez a vitéz gyermek,
 S György azon van, hogyan ásson ennek vermet,
 Hogyan zárhatná ki öccsét örökéből,
 Hogy' tagadhatná ki a nemzetségéből.”

: 397H97 3H9A9M 7H33 , 79D7H 93+918 39+M7,
 : 99H79X 1999 39+993 3X333 7A93 7H9H9
 , 37A3M39 19979H99 73" 3 71+9H93 99M97
 , 37A31H1 A 3999X 77373A 73H3 99 7H33
 97H9N A3H3 A9A018 9 993 , 7A99 A9779 7H33
 : 97H997 9X9939 73M39- 73H13 3 H9
 , 39A3A 1999A 3 H9 7H9 97+M7 93173+ — 7H33
 " . 37A3M39 339 7H918 7D7H3 97A99H 73H3

„Tudom minden csínyát, mert végére jártam;
 Azért most szemébe mondom neki bátran:
 Árván maradt öccsét parasztnak nevelte,
 Mert nagy erőt sejtett benne s irigyelte,
 Mert attól félt, hogy a Miklós erős karja
 Az ő hírét-nevét homályba takarja;
 Mert — de'jszen tudja azt az ő gonosz lelke,
 Öccsét rangja szerint miért nem nevelte.”

„Árnyék a szomszédoktól is jön, szótlanul a tükörbe”
 : 71901 27910X 31 1074838 719191 10 1
 770797191 20+28 18 191820 1918191N
 . 7071919+1918383 319183191831 1
 91819 1 1091 10 3+ 1 1031 1+107 1091 10 380
 1 1031 10 718 1N 1031 10 380 98 1031 10 18018
 1031 10 718 10 1031 10 380 1031 10 380 1031 10 380
 “! 1031 10 718 10 380 1031 10 380 1031 10 380 1031 10 380

X

„Azt is tudom, hogy ő ingerlé a minap,
 S úgy talált megütni egy bosszantó inast;
 Kivallák szolgálai, mi módon tartatott
 A testvéröccsére embervadászatot.
 Nem úgy van, Toldi György? de úgy van! a király
 Minek volna, ha nem tudná, ki mit csinál?
 Egy ilyen testvérré annyi rosszat kenni,
 Ki csupán magától ennyire bírt menni!”

„Nagy tetszés követte a király beszédét,
 Zsenge korához ily ritka bölcsességét:
 Toldi György pedig lesüté fejét mélyen,
 Csak hogy a föld alá nem bútt szegyenében.
 A király most szemét Miklóstra vetette.
 Vállát kegyelmesen meg-megveregette;
 És monda nyájasan: „Ifju vitéz, állj fel:
 Eladott a bátyád, de többször nem ad el.”

IX

10

Nagy tetszés követte a király beszédét,
 Zsenge korához ily ritka bölcsességét:
 Toldi György pedig lesüté fejét mélyen,
 Csak hogy a föld alá nem bútt szegyenében.
 A király most szemét Miklóstra vetette.
 Vállát kegyelmesen meg-megveregette;
 És monda nyájasan: „Ifju vitéz, állj fel:
 Eladott a bátyád, de többször nem ad el.”

„Én neked a földön ím kegyelmet adok;
 Kérd Istent, remélem Isten is adni fog;
 Bírjad békességben birtokod, ha rád száll,
 Nem volt az, mióta megvan, jobb gazdánál.
 És hogy haragosod ne legyen a szomszéd,
 Íme bátyád önként neked adja részét:
 Vértagadó testvér! nemde úgy van? érted?
 Hogy ősi birtokod öcsédnek ígérted?”

IIIX

11

„Én neked a földön ím kegyelmet adok;
 Kérd Istent, remélem Isten is adni fog;
 Bírjad békességben birtokod, ha rád száll,
 Nem volt az, mióta megvan, jobb gazdánál.
 És hogy haragosod ne legyen a szomszéd,
 Íme bátyád önként neked adja részét:
 Vértagadó testvér! nemde úgy van? érted?
 Hogy ősi birtokod öcsédnek ígérted?”

György meredt szemeket vetett a királyra,
 Hej de hogy mert nem-et mondani szavára!
 Mert villogott szeme, és iszonyú pogány
 Harag sötételt a király homlokán.
 „Jól van” – mond a király – „igen a felelet?”
 Jól van! Erről még ma írsz öröklevelet;
 Most pedig, miután így kipróbáltalak,
 Mondom: udvaromnál többé ne lássalak.”

IIIX

12

György meredt szemeket vetett a királyra,
 Hej de hogy mert nem-et mondani szavára!
 Mert villogott szeme, és iszonyú pogány
 Harag sötételt a király homlokán.
 „Jól van” – mond a király – „igen a felelet?”
 Jól van! Erről még ma írsz öröklevelet;
 Most pedig, miután így kipróbáltalak,
 Mondom: udvaromnál többé ne lássalak.”

Megszólalt most Miklós: „Felséges királyom!
 Bátyám birtokára egy cseppet se vágyom;
 A magamé sem kell, legyen tied, bátya,
 Teljék vele fősvény szived kívánsága;
 Csak azon könyörgök mostan felségednek:
 Vegyen be sergébe, csupán közembernek;
 Jó az Isten, jót ad: megszerezzi kardom,
 Amire szükségem leszen, avval tartom.”

:138H3# 3903 #3A 3D, :09H4N #4D 4 7A3A3D
 ?03D3X3333N D9M743 33 13A3333M 39#3D
 +3A37 14A4749A9M 3333333D +09H4N
 “. +3333333 H97 4H3A 7N333337 3M+333N 393 A
 770+333A 77A9449, 47+3333A 733 813 3+
 :70+H4N 8333H 4H3+1 #4D #3 33H90333+
 3333H 4 7A3M D4H4, 479H3+1 4 70933#
 “!333D, 33D +83N, :4+333 A 477077MD 14D+3A7

Felelt a nagy király: „Ne légy olyan gyermek;
 Hogyan vennék én hitvány közembernek?
 Királyi fejemhez választalak téged
 S mán kezdve tizenkét lóra jár hópénzed.”
 De míg ezt elmondta, azalatt leoldott
 Derekáról egy nagy cifra rezes kardot:
 Gyémánt a cifrája, arany volt a reze,
 Toldinak nyujtotta s monda: „Kösd fel, nesze!”

409H4N 4D743+4 A 4D743+333 3A 74333A
 4D3D3H 733333 0+ 14D+3A7 434
 :33A3H33H #333+ 733 7H3A9AA4+34A 7H33333
 33333 33A 4+3 833 1333333N 8M+H9+
 43333330A333 3333 8+ 47H404 7H334
 43337 3H3M33D 4 7H404 333 3+ 4 3+
 37H3 7A3733333 333 39X3334 09H4N 4
 37H3 334D 33M33D M7+ 44433 34 7H33

Semmit se mondhatna s adhatna királya,
 Ami Toldinak ily örömet csinálna,
 Pénzért, gazdagságért hej dehogy cserélne:
 Dárius kincsének még oda sem nézne.
 Azért akarta is szépen megköszönni,
 De a szó nem akart a nyelvére jönni,
 A király azonban nem neheztelt érte,
 Mert az együgyű szív nyelvén nagyon érte.

D943 337+4H43 33 33X33333 #33 83
 33M4N 3M7+ 7434, 34+3+3 137A373X #33
 3333 7A33 13+3+3+33N 43A9 4373+3 3333
 33333 1379A333N 4 4337 4779A 797D4
 33X33 7073D 83 703+3+3 73773333333
 33X33 83A3333 477333 33M3334N
 73733333 333 7H7A 333 33A 1+33 70733 333
 737A33 13793 4 777H 3333X 8333 34 14H

És hogy örömében ne maradjon hiány,
 Hogy beteljék mindaz, amit szíve kíván,
 Épen mintha álma kezdődnék most elől,
 Anyját látja jöni a korlátok felől.
 Elfelejtett mindent és futott elébe,
 Kimélve szorítá páncélos ölébe,
 Nem szólott egyik sem, nem sírt, nem nevetett,
 Csak az öreg Bence rítt a hátok megett.

4733D 7303M7+ 033, 3333 #4D 4 33A33M
 477073333N 73A333, 33A333D 833337 4 7D+3
 707A3333 33A33A33X H3334 4 33X03333
 :707A33 #7 33+3A7 33M7+ 7A4DD3N H3004
 33793A43 4H3333# 73333333A 33733333A,
 :3379379A H3333 833 74+97H3 33+ #3304H
 !13333333A 33A33+ 334D 3X !#4M 33+ 3X
 “. 133X333 73+3A37 73733337 33A 337A+

Vége a nagy öröm, mely szívöket nyomta,
 Mint a terhes fölleg, mérgét kiontotta,
 Szemökből a zápor bőségesen hullott,
 Akkor könnyült szívvel Toldiné így szólott:
 „Lelkemtől lelkezett gyönyörű magzatom,
 Csakhogy szép orcádat még egyszer láthatom;
 Be szép vagy! be nagyon illel leventének!
 Isten sem teremtett tégedet egyébnek.”

337A3+33337A33 33D, :4+333 83+33 830+3
 ?333333X 33A 13379X 3333M #4M 33333 #33
 :13333333 34A43 734 333333N 333 3+
 133333333N 84+34A 337A+ 34 333333N
 133A3H33H 73033304A 33333333+ 4+3A7 7A33H43
 :133A 77+ 83+33 43, #33 4XM3A3+4D 3
 :1+3A3+3 343333 83 3 397 43A44M
 “. 1+73337 333 33 833, 137+33333+ 333 43

Miklós pedig monda: „Nem megjövendöltem,
 Hogy előbb vagy utóbb bajnok lesz belőlem?
 De nem köszönöm azt magam erejének:
 Köszönöm az Isten gazdag kegyelmének.
 Mármost Toldi Györggyel lakhelyet cserélünk,
 Ó Nagyfaluba megy, mi pedig itt élünk:
 Valaha tán ő is hozzám édesedik;
 Ha nem, irigykedjék, míg el nem temetik.”

IIIIX

,ጊጌዳዘንቱ ለየተለየት ላ ገገገገገገ ጌገገገገገ ቱፕ
 ;ጊጌጌጌጌጌጌጌ ላጠገ ለጎጌ ገገገገገ ጌጌጌ ገገገገገ
 ,ገገገገገገገገ ለጎገገገገ ለገገገገገገገ ጎጌ ለተ ጌጌጌ
 .ገገገገገገገገገ ገገገገገ ጌጌ ጎጌጌጌጌ ጎጌጌ ጎጌጌጌጌጌ
 ,ጌጌጌጌጌ ገገገ+ገገገገ ገገገገገ ለጎጌጌጌጌጌጌጌጌ
 ,ጎጌጌጌጌ ለጎጌጌጌጌ ገገገ ገገጌጌጌ ገገጌጌ ገገጌጌጌ
 ;ጎጌጌጌጌጌጌ ጎጌጌጌጌ ገጌጌጌ ጎጌጌጌ ገጌጌጌጌ
 .ጎጌጌጌጌጌጌጌ ጎጌጌጌ ለጎጌጌጌጌጌጌ-ጎጌጌጌጌ

XX

,ጎጌጌጌጌጌጌ ጎጌጌጌጌ ጎጌጌጌጌጌ ጎጌ ጎጌጌጌ
 ,ጎጌጌጌጌጌጌጌ ጎጌጌጌጌ ለተ ጎጌጌጌ ጎጌጌ
 ,ጎጌጌጌጌጌጌ ጎጌ ጎጌጌጌ ጎጌጌጌጌጌጌ ጎጌ ጎጌ ለ
 .ጎጌጌጌጌጌጌጌ ለጎጌ ጎጌ ጎጌጌጌጌ ጎጌጌጌጌጌ
 ,ጎጌጌጌጌጌጌ ለጎ ጎጌጌጌጌ ጎጌጌጌጌ ጎጌ ጎጌጌጌጌ ጎጌጌ
 :ጎጌጌጌጌጌጌ ጎጌጌጌጌጌ ጎጌጌጌጌጌጌ ጎጌ ጎጌጌ
 ,ጎጌጌ ለጎጌጌጌ ጎጌጌ ጎጌጌ ጎጌ ጎጌጌ ጎጌጌጌጌ ጎጌጌ
 .ጎጌጌጌጌ ጎጌጌጌጌጌጌ ጎጌጌጌ-ጎጌጌጌ ጎጌጌጌ

19

Így szerette anyját a daliás gyermek,
 Szívét nem bántá még nyíla szerelemnek;
 Nem is lón asszonnyal tartós barátsága,
 Azután sem lépett soha házasságra.
 Rettenetes vitéz támadott belőle,
 Kalász-módra hullt az ellenség előtte,
 Védte az erőtlent, a királyt, országot;
 Csuda-dolgairól írtak krónikákat.

20

Senki sem állhatott ellent haragjának,
 De ingét is odaadta barátjának,
 S ha nem ellenkedett senki az országgal,
 Örömet tanyázott a víg cimborákkal.
 Nem hagyott sok marhát, földet és kincseket,
 Nem az örökségen civődő gyermeket:
 De, kivel nem ér föl egész világ ökre,
 Dicső híre-neve fennmaradt örökre.